

Польовий Т. Є.

аспірант кафедри міжнародних відносин,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника» (Івано-Франківськ, Україна)
E-mail: taraspolo@gmail.com

УКРАЇНА – РЕСПУБЛІКА БІЛОРУСЬ: ОСОБЛИВОСТІ МІЖДЕРЖАВНОГО ДІАЛОГУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Анотація. В статті розглядається процес розвитку українсько-білоруських відносин. Розкрито основні напрямки міждержавної співпраці. Відзначено, що основними бар'єрами в побудові повноцінних стосунків є суттєві розбіжності в зовнішньополітичних орієнтирах, а також суперечливі внутрішньополітичні реалії. Акцентовується увага на прагматичному характері українсько-білоруського співробітництва, про що свідчить традиційно високий рівень торгово-економічної діяльності.

Ключові слова: Україна, Республіка Білорусь, білорусько-українські взаємини, ЄС, економічне співробітництво, українсько-білоруський кордон.

Для України як і для Республіки Білорусь двосторонні міждержавні відносин ніколи не мали пріоритетного значення. Не дивлячись на наявність спільного кордону, культурну і мовну спорідненість, відсутність серйозних міжнаціональних конфліктів і суперечностей, схоже, а часто і спільне історичне минуле, постійні заяви і декларації про важливість тісного співробітництва на всіх рівнях, на сьогоднішній день не вироблено ефективної моделі міждержавної співпраці. А поза тим, ми цілком погоджуємося зі словами українського дослідника Р. Крета, який зазначає, що Україна та Республіка Білорусь «приречені на дружбу, оскільки від цього залежить їх сьогоднішня і майбутня» [1].

Актуальність даного дослідження зумовлена тим, що Білорусь належить до числа найближчих сусідів України, це стосується не лише географічного фактора, а й історичної, ментальної, культурної близькості та спорідненості двох народів, тісних економічних взаємин. З цього приводу, слушними на наш погляд є слова українського політолога К. Бондаренка, що «в Україні немає ближчого – за спільністю історичної долі, за ментальністю, за світосприйняттям – сусіда, аніж Білорусь» [2]. З огляду на це, проблема розвитку тісного міждержавного діалогу, політичної і економічної співпраці між двома державами є актуальною і перспективною для обох країн.

Проблема відносин між Україною і Республікою Білорусь досліджується рядом науковців і дослідників як в Україні, та і в Білорусі: М. Бенько [7], В. Засадко [16], Р. Крет [1], Г. Максак [9], М. Плаксенко [11], О. Соскін [15], Д. Юрчак [3], А. Тихомиров [5].

Метою статті є аналіз ключових аспектів українсько-білоруських міждержавних відносин в період від здобуття незалежності до сучасності.

Завдання: висвітлити перші кроки у двосторонніх відносинах в період становлення України і РБ як незалежних держав; проаналізувати основні перешкоди на шляху побудови конструктивних двосторонніх взаємин; розглянути динаміку розвитку українсько-білоруської торгівельно-економічної діяльності.

Для України Білорусь є дуже важливим політичним і економічним партнером, зрештою, як і Україна для Білорусі. Одним із перших кроків після проголошення незалежності стало обмін дипломатичними представництвами між країнами. Саме Україна стала першою державою, з якою Республіка Білорусь встановила дипломатичні відносини (27 грудня 1991 р.). З жовтня 1993 р., в Україні функціонує посольство Республіки Білорусь.

В той же час в двосторонніх контактах, які часто залежали від багатосторонніх відносин на пострадянському просторі, спостерігалась незначна активність [3,

с.280]. Білорусько-українські відносини в 1990-х рр. не мали ключового значення у зовнішній політиці обох країн. Не сприяла зміцненню партнерства і затяжна криза в економіках країн-сусідів після розпаду СРСР. І Україна, і Білорусь потребували перш за все контактів з країнами, здатними сприяти виходу з скрутного економічного становища, відповідно не розглядаючи одна одну в такому статусі [4, с.83]. Обидві країни не прагнули розширення політичної співпраці. Поряд із ситуативними проявами тимчасового покращення або погіршення двостороннього діалогу, в цілому відносини між Україною і Республікою Білорусь знаходяться в невизначеному стані.

Аналізуючи відносини України і Республіки Білорусь в перші роки незалежності, білоруський дослідник А. Тихомиров зазначає, що «в цей час їх взаємодія зводилась головним чином до спроб зберегти економічні зв'язки, що склалися в радянські часи, але при цьому надати їм більш прагматичного характеру» [5, с.43]. Тобто, сторони розглядали одна одну крізь призму власних утилітарних міркувань, без надмірної зацікавленості один в одному. Що стосується політичного діалогу, то початок повномасштабному співробітництву у цій сфері можна ототожнити із підписанням 17 липня 1995 р. в ході офіційного візиту в Білорусь Президента України Л.Кучми Договору про дружбу, добросусідство і співробітництво між Україною і Білоруссю. Документ замінив неактуальний в нових реаліях Договір між Українською РСР і Білоруською РСР від 29 грудня 1990 р. З поміж іншого, в договорі наголошувалося на невтручанні у внутрішні справи одна одної, відмові від застосування сили, економічних чи будь-яких інших засобів тиску, повазі до прав людини і основних свобод. Сторони також визнавали непорушність існуючих між ними кордонів, підтверджувалася відсутність територіальних претензій і утримання від висунування таких претензій в майбутньому [6].

В період від середини 90-х до початку 2000-х рр., президенти обох країн зустрічались 19 разів. Проте кількісні показники не переросли в якісні, переважно через низьку внутрішню активність відносно імплементації і реального виконання договорів, які уклалися керівництвом країн [7, с.2].

Після «помаранчевої революції» 2004 р., мало місце погіршення відносин між Києвом і Мінськом. Білоруська сторона побоюючись можливості експорту революційних настроїв з України, практично не співпрацювала і не вела політичного діалогу з новою українською владою. Але незважаючи на це, керівництво обох держав намагалося не акцентувати надмірну увагу на зовнішньополітичних розбіжностях, а зосередитися на економічній співпраці [8].

Різні напрямки зовнішньополітичної активності були і залишаються чи не найсуттєвішою завадою у відносинах між Україною і Республікою Білорусь, оскільки Київ відає перевагу співпраці з Заходом, а Мінськ, своєю чергою, виступає за поглиблення інтеграції у східному напрямку. Україна виступає за: активну участь і співпрацю з міжнародними організаціями; європейську і євроатлантичну інтеграцію; розвиток стратегічного партнерства з ЄС, Польщею і США; активний двосторонній діалог з географічними сусідами. В той час як зовнішня політика Білорусі зорієнтована насамперед на співпраці в рамках СНД, в тому числі з Росією; членство в Митному Союзі Білорусі, Казахстану і Росії; відносинах з Китаєм та країнами Латинської Америки. Такі суттєві розбіжності в основних векторах міжнародної діяльності, не можуть сприяти розвитку співпраці між двома країнами та становлять собою вагомий перешкоди на шляху налагодження повноцінного двостороннього діалогу.

Показовим у цьому відношенні є той факт, що на даний час білорусько-українські взаємини часто розглядаються або в контексті ініціатив ЄС («Східне партнерство»), або з точки зору російського впливу на політику двох держав, тобто за наявності певного посередника, третьої сторони в процесі співпраці між Україною і Білоруссю. Це безперечно ускладнює ефективність діалогу на двосторонньому рівні, і тим са-

мим робить сторони заручниками ситуації, коли доводиться вести політику з огляду на Росію чи ЄС. Можна погодитись з думкою українського автора Г.Максака, що «наявність двох потужних центрів впливу (ЄС з НАТО і Росії) змушувала уряди України і Білорусі за основу зовнішньої політики брати т.з. багатовекторність, що полягає в балансуванні між центрами впливу в процесі реалізації своїх національних інтересів» [9, с.8].

Якщо українська сторона дотримується більш-менш стійкої позиції стосовно Білорусі, то відношення Мінська до Києва перебувають в залежності від відносин Білорусі з Росією, виникнення непорозумінь між якими означає потенційне потепління в відносинах між Україною і Республікою Білорусь. Зі своєї сторони, білоруське керівництво в особі президента О.Лукашенко також піддає сумніву самостійність політики України відносно Білорусі. Така позиція базується на низці фактів, серед яких можемо згадати відкликання українською стороною під тиском Заходу запрошення, надісланого президенту Республіки Білорусь на Київський саміт з питань безпечного і інноваційного використання ядерної енергії [10].

Суттєво ускладнює розвиток відносини між Україною і Республікою Білорусь внутрішньополітична ситуація в Білорусі, яка критикується Заходом за недемократичність та обмеження владою прав і свобод громадян. З іншого боку, варто відзначити, що для проєвропейськи налаштованих експертів Білорусі, для білоруських опозиціонерів Україна є взірцем побудови демократичного суспільства, навіть якщо цей процес відбувається не без побічних ефектів [11]. Така ситуація без сумніву викликає незадоволення чинної білоруської влади.

Між тим, в останні роки, простежуються певні зрушення в діалозі ЄС з Республікою Білорусь, що зумовлено включенням Білорусі в програму «Східне партнерство». Білорусь є однією з шести країн-партнерів, що беруть участь у цій програмі, яка є новим інструментом політики ЄС, спрямованим на інтеграцію Білорусі до регіональної системи багатосторонньої співпраці з ЄС [12]. Крім того, включення Білорусі до цього проекту пояснюється тим, що ЄС таким чином прагне сприяти демократичним перетворенням в країні, забезпечити передумови для поступового виходу Республіки Білорусь із міжнародної ізоляції. «Східне партнерство» в перспективі може стати дієвою платформою налагодження взаємної співпраці не лише з ЄС, а й сприяти активному розвитку двосторонніх відносин між Україною і Білоруссю. Україна в цьому контексті має більший досвід та історію відносин з ЄС і цілком могла б виступати виразником інтересів та партнером Білорусі в її співпраці з цією організацією. Однак поточний стан справ у відносинах між Європейським Союзом і Білоруссю є доволі складним [13] і таким чином використати потенціал співпраці України і Білорусі в напрямку активізації співпраці з Заходом буде доволі непростою справою.

Ще однією проблемою, яка впродовж тривалого часу стояла на шляху співпраці між Україною і Білоруссю, була вимога білоруської сторони до офіційного Києва щодо визнання та відповідно повернення боргу у розмірі 130 млн. доларів. Йдеться про заборгованість утворену ще до 1992 р. У відповідь на переведені українській стороні кошти, РБ, так і не отримала оплаченої продукції. Так як документальне підтвердження такого боргу було відсутнє, офіційний Київ тривалий час відмовлявся визнавати його існування. В Білорусі вважають, що Україна зобов'язана оплатити борг, тоді як Київ своєю чергою стверджує, що такий борг був утворений в період СРСР і оплаті не підлягає. За словами Надзвичайного і Повноважного Посла України в Білорусі Романа Безсмертного (2010 – 2011 рр.) «Українська сторона не бачить можливості відповідати за те, чого не існує, і за підприємства, які належали колишньому СРСР» [14].

З білоруської сторони механізмом впливу на ситуацію було вибрано відмову від ратифікації Договору про державний кордон, який був підписаний ще в 1997 р., і тоді ж ратифікований Україною. Білорусь, натомість, протягом цих років блоку-

вала його. Ініціативи української сторони, які передбачали часткову компенсацію Білорусі не знаходили підтримки з боку Мінська. Так, Україна в листопаді 2003 р. запропонувала Білорусі погасити 80% заборгованості шляхом облаштування кордону і будівництва прикордонних переходів, проте білоруський уряд відхилив цю пропозицію [15].

Проблему вдалося вирішити в травні 2010 р., внаслідок підписання президентом Білорусі О. Лукашенком закону «Про ратифікацію Договору між Республікою Білорусь і Україною про державний кордон». Втім, відмова офіційного Мінська в проведенні доволі формальної процедури, передачі ратифікаційних грамот українській стороні, унеможливила успішне вирішення прикордонного питання. Неврегульованість проблеми українсько-білоруського кордону зумовлювала перешкоди в розвитку співпраці в сфері боротьби з нелегальною міграцією, контрабандою, та ін. Неузгодженість дій прикордонних відомств гальмувала процес розвитку інфраструктури, сприяла активізації потоків контрабанди та нелегальних мігрантів [16, с.270-274.].

Вирішенню даної проблеми посприяв офіційний візит Президента РБ в Україну 17 – 18 червня 2013 р. В ході візиту відбувся обмін Ратифікаційними Грамотами Договору між Україною та Республікою Білорусь «Про державний кордон» від 12 травня 1997 р. [17]. За словами экс-міністра Закордонних Справ Л.Кожари «демаркація державного кордону стане стимулом до поглиблення взаємодії українських і білоруських прикордонних і митних служб. Вона дозволить удосконалювати порядок перетину кордону та зміцнить режим його безпеки» [18].

Негативний відбиток на українсько-білоруських відносинах залишила спільна позиція України і ОБСЄ, які розкритикували вибори в Білорусі, через систематичні порушення виборчого процесу і придушення опозиційних мітингів, в грудні 2010 у Мінську. Спостерігачі від ОБСЄ заявили, що «вибори в Білорусі як і раніше не відповідають стандартам цієї організації» [19].

Незважаючи на те, що політичні відносини між Україною і Білоруссю не є рівними і постійно змінюються в напрямку зближення чи віддалення сторін, доволі стабільно та інтенсивно розвивається співпраця в торгівельно-економічному плані. За даними Державної служби статистики України серед торгівельних партнерів України, Республіка Білорусь за підсумками 2013 р. зайняла 2 місце серед країн СНД (після Російської Федерації) і 6 місце – серед країн світу.

Зовнішньоторговельний обіг товарами між Україною і Республікою Білорусь за останні чотири роки, відповідно до даних Державної служби статистики України (млн. дол. США).

Таблиця 1. Зовнішньоторговельний обіг товарами між Україною і Республікою Білорусь

Рік	2010	2011	2012	2013
Експорт	2030,9	2076,98	2369,7	2104,6
Імпорт	2630,8	4290,98	5151,8	3704,7
Зовнішньо-торгівельний баланс	4661,7	6367,96	7521,6	5809,4

Відтак, за останні кілька років чітко простежувалася тенденція до зростання товарообігу від 4661,7 млн. дол. США у 2010, і 7521,6 млн. дол. США у 2012 р. Натомість за результатами 2013 р. ми бачимо зниження загального товарообігу товарами з Республікою Білорусь в порівнянні з 2012 р. на 1712,2 млн. дол. США, або ж на 22,8 %. На думку білоруського економіста Б. Желіби, такий спад пов'язаний з ситуацією в Україні: труднощами в українській економіці, девальвації гривні що не дозволяли білоруським товаровиробникам реалізовувати свою продукцію на території України [20]. Зі свого боку, білоруська сторона, за словами Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Білорусь в Україні Валентина Величка, знизила поставки нафтопродуктів в Україну в січні-квітні 2013 р. на 23,1% в порівнянні з

січнем – квітнем 2012 р. до \$964,85 млн. (експорт зменшився на 22,4%) [21], що стало одним із чинників, який зумовив падіння товарообігу між Україною і РБ в 2013 р.

Що стосується інвестиційного співробітництва, то тут можемо констатувати збільшення взаємних показників у порівнянні з минулим роком. Так, станом на 1 січня 2014 р. в Україні накопичено білоруських інвестицій на загальну суму 177,3 млн. дол., що на 37,8% більше рівня, зафіксованого на початку 2013 р., тоді як у Білорусі обсяг накопичених інвестицій з України на початок 2014 р. склав 48 млн. дол., збільшившись у порівнянні з 1 січня 2013 р. на 51,4% [22]. Суттєва різниця в обсягах інвестицій зумовлюється перш за все, дією міжнародних санкцій відносно деяких підприємств, фактичною відсутністю приватної власності в РБ, що значно звужує простір для капіталовкладень і знижує інвестиційну привабливість країни. На думку глави департаменту Білорусі, України і Молдови Центру східних досліджень у Варшаві В. Конончука, інвестиційний клімат в Білорусі не сприяє залученню серйозних іноземних інвесторів. Не дивлячись на наявність сотень спільних проєктів, інвестиції в білоруську економіку країн-сусідів невеликі [23].

На перспективи поживлення співпраці і товарообігу між Україною і Білоруссю накладає відбиток факт повноцінного входження Білорусі до Митного союзу. Відкритість кордонів, вільне переміщення товарів без сплати ПДВ, в подальшому можуть привести до того, що Білорусь віддаватиме перевагу російському ринку перед українським.

Негативно відбиваються на відносинах Києва та Мінська торгівельні конфлікти, що мали місце впродовж 2012 – 2013 рр. Поштовхом до непорозумінь стало тимчасове призупинення Держветфітослужбою України з 1 березня 2012 р. імпорту молочної продукції низки білоруських виробників, яка не відповідала українським стандартам. Вирішенню проблеми посприяла зустріч 3 травня 2012 р., тодішнього міністра економічного розвитку і торгівлі України П. Порошенка з першим віцепрем'єром РБ Володимиром Семашко, під час якого сторонам вдалось домовитись про скасування торгових обмежень.

Новим витком економічного протистояння стали скарги представників чотирьох українських нафтопереробних заводів – Кременчуцького, Надвірнянського, Дрогобицького і Шебелинського, які схильні вбачати в імпорті білоруських нафтопродуктів, шкоду національному виробнику, і вимагали введення мит на білоруські нафтопродукти. На думку українського експерта С.Куюна введення Україною мит на імпорт нафтопродуктів викличе різке зростання цін на пальне для споживачів [24].

З початку квітня 2013 р., у відповідь на обмеження імпорту білоруських нафтопродуктів, РБ закрила ринок для продукції українських кондитерів, яку затримували на кордоні для додаткових перевірок. Проблему доступу українських кондитерських виробів вдалось врегулювати наприкінці травня 2013 р. За словами президента асоціації Укркондпром Олександра Балдинюка вирішенню проблем з поставками сприяло обговорення цього питання на засіданні Міжурядової українсько-білоруської комісії з економічного співробітництва, яке відбулося 22 травня 2013 р. в Києві, а також відстоювання українською стороною інтересів вітчизняних кондитерів [25].

В такий спосіб, торгівельна співпраця України і Білорусі час-від-часу ускладнюється локальними торгівельними конфліктами, які часто не мають під собою серйозного підґрунтя. Водночас розглядаючи проблему більш широко, можемо стверджувати, що з огляду на обмеження експорту в Європу, Мінськ значним чином зацікавлений в торгівельно-економічній співпраці з Києвом, свідченням чого є зростання обсягу білоруських інвестицій в українську економіку.

Невирішенням на даний час залишається екологічний конфлікт між Білоруссю та Україною, що розгорівся внаслідок освоєння білоруського крейдового родовища «Хотиславське», розташованого поряд з українським кордоном. Його подальша розробка, за словами вчених, може негативно вплинути на екологію «Шацьких

озер». Українська сторона заявляє про порушення Білоруссю низки міжнародних конвенцій, що забороняють дії, які можуть призвести до негативних змін екології, зокрема Конвенцію про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО). Білоруська сторона в свою чергу запевняє, що будь-які ризики від видобування крейди в кар'єрі передбачено і зведено до мінімуму.

Таким чином, Хотиславський кар'єр, вже близько чотирьох років є об'єктом інформаційного протистояння між українськими і білоруськими ЗМІ. У разі недовомовленості між сторонами існує ще один шлях – звернення до Міжнародного суду ООН. Однак, на думку експертів, сторони мають усі можливості віднайти компроміс і домовитися на двосторонньому рівні [26].

Отже, проаналізувавши стан українсько-білоруських відносин на сучасному етапі, можна констатувати їх неоднозначність. Хоча, українська і білоруська сторони добре усвідомлюють можливості і необхідність тіснішої економічної співпраці, а також низький рівень політичного співробітництва, відносини України з РБ відзначаються відсутністю значних протиріч, або навпаки проявів добросусідства та дружби з обох сторін. Не дивлячись на чималий досвід співпраці і спільну історію взаємин, суперечливі внутрішньополітичні реалії, а також, різна зовнішньополітична спрямованість стоять на заваді розбудови повноцінних міждержавних відносин, які досі не мають системного характеру і не підпорядковані стратегічним інтересам сторін.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Крет Р. Білорусь–Україна оцінка відносин в контексті російського впливу. [Електронний ресурс]. / Р. Крет // – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2012_14/st44.pdf (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

2. Бондаренко К. Земля, нами здана без бою [Електронний ресурс] / К. Бондаренко // Незалежний культурологічний часопис «Ї». – 2000. – № 18. – Режим доступу: www.ji.lviv.ua/n18texts/bondar-zemlia.htm (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

3. Юрчак Д. Беларусь – Украина : 20 лет межгосударственных отношений : монография / Денис Юрчак. – Витебск : УО «ВГУ им. П.М. Машерова», 2012. – 280 с.

4. Кизима С. Внешняя политика Республики Беларусь / С. Кизима : учебное электронное издание. Академия управления при Президенте Республики Беларусь: Курс лекций. – Минск, 2009.

5. Тихомиров А. Белорусско-украинские отношения в 1991-2009 гг. / А. Тихомиров // Белорусский государственный университет. Труды факультета международных отношений. Выпуск I. – Минск: «Тесей», 2010. – 43 с.

6. Договір про дружбу, добросусідство і співробітництво між Україною і Республікою Білорусь. (Договір ратифіковано Законом N 267/97-ВР від 16.05.97). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/112_692 (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

7. Бенько Н. Перспективы развития белорусско-украинских отношений на межрегиональном, межгосударственном и международном уровнях [Електронний ресурс] / Н. Бенько – Режим доступу: www.belinstitute.eu/images/doc-pdf/bppf022010ru.pdf (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

8. Тимошик Я. Стан та перспективи українсько-білоруських відносин. [Електронний ресурс]. / Я. Тимошик. – Режим доступу : <http://real-politics.org/stan-ta-perspektyvy-ukrajinsko-biloruskyh-vidnosyn> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

9. Максак Г. Україна–Білорусь: горизонт 2020. Особливості розвитку зовнішньої політики України щодо формування українсько-білоруських відносин на довгострокову перспективу/ Геннадій Максак [Компас 2020 Україна у міжнародних відносинах: цілі, інструменти, перспективи]. – К. Фонд ім.Фрідріха Еберта Представництво в Україні.– 13 с.

10. Лукашенко вголос пошкодував про «вошивість» Януковича. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.unian.ua/world/488338-lukashenko-vgholos-poshkoduvav-pro-vshivistyvanukovicha.html (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

11. «М'яка сила» України в Білорусі [Електронний ресурс]. – Інститут світової політики. – К., 2011. – С.7.. – Режим доступу : <http://glavcom.ua/articles/5160.html> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

12. Плаксенко М. Актуальні питання Українсько-Білоруських відносин у контексті

ініціативи ЄС «Східне партнерство». / М. Плаксенко // Стратегічні пріоритети. – 2010. – № 1. – С. 153.

13. Білорусь хоче активізувати роботу з європейськими партнерами. УНІАН. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://economics.unian.net/ukr/news/155335-bilorus-hoche-aktivizuvati-robotu-z-evropeyskimi-partnerami.html> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

14. Україна не визнає боргу перед Білоруссю [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tsn.ua/groshi/ukrayina-ne-viznae-borgu-pered-bilorusyuu.html> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

15. Соскін О. Формування моделі євро інтеграційного розвитку Білорусі в контексті українсько-білоруського співробітництва: аналітична доповідь. [Електронний ресурс] / О. Соскін // Режим доступу : <http://soskin.info/ea/2007/1-2/200711.html> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

16. Засадко В. Проблеми ратифікації договору про українсько-білоруський кордон: перешкоди на шляху до євроінтеграції. / В. Засадко // Стратегічні пріоритети. – № 1(10). – 2009. – С. 270-274.

17. Офіційний візит Президента РБ в Україну 17 – 18 червня 2013 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua/press-center/briefing/1168-brifing-v-mzs> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

18. Україна і Білорусь розпочали демаркацію кордону. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrinform.ua/ukr/news/ukraini_i_bilorus_rozpoznali_demarkatsiyu_kordonu_1882519 (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

19. Выбары ў Беларусі па-ранейшаму не адпавядаюць стандартам АБСЕ (дапоўнена): [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://by.belapan.com/archive/2010/12/20/436396_436397/ (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

20. Товарообіг між Білоруссю і Україною в 2013 році знизився на чверть [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://newsradio.com.ua/2014_02_12/Tovaroob-g-m-zh-B-lorussju-Ukra-noju-v-2013-goc-znizivsja-na-chvert/ (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

21. Товарообіг між Білоруссю й Україною знизився - посол Білорусі. Укрінформ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/ukr/news/tovaroobig_mig_bilorusyuu_u_ukrainiyou_znizivsya_posol_bilorusi_1844652 (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

22. Білоруські інвестиції в Україну в 2013 р. збільшилися на 38% – до 177 млн дол. РБК Україна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/news/economic/beloruskie-investitsii-v-ukrainu-v-2013-g-uvelichilis-na-22042014180000> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

23. Что отпугивает иностранных инвесторов в Беларуси. DW. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dw.de/p/15zMX> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

24. Введення мит на білоруські нафтопродукти підвищить ціну на бензин на 1 грн за літр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/~1/0/all/2013/03/18/298620> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

25. Українські кондитерські виробниці пропустять на ринок Білорусі. День. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.day.kiev.ua/uk/news/240513-ukrayinski-konditerski-virobipropustyat-na-rinok-bilorusi (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

26. Чекаленко Л. Ціватий В. Європейське перехрестя безпеки: завдання Вишеграду. Зовнішні справи. [Електронний ресурс]. / Л. Чекаленко, В. Ціватий // – Режим доступу : <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/jevropijske-perekhrestja-bezpeki-zavdannja-vishegradu/#sthash.a4rHkjoZ.dpuf> (дата звернення 10.01.2015) – Назва з екрана.

REFERENCES:

1. Kret, R. *Bilorus-Ukrayina otsinka vidnosyn v konteksti rosiyskogo vplyvu* [Belarus-Ukraine relations in the context of the overall Russian influence], available at: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2012_14/st44.pdf (Accessed 10 January 2015)

2. Bondarenko, K. (2000) 'Zemlia, namy zdana bez boyu' [The land handed over by us without a fight], *Nezalezhnyy kulturologichnyy chasopys «Yi»* [Independent cultural journal «Yi»], № 18, available at: www.ji.lviv.ua/n18texts/bondar-zemlia.htm (Accessed 10 January 2015)

3. Yurchak, D. (2012) *Belarus – Ukrayna : 20 let mezhgosudarstvennykh otnosheniy : monohrafiya* [Belarus - Ukraine: 20 years of bilateral relations: monograph], УО «VHU im. P.M. Masherova», Vytebsk.

4. Kizima, S. (2009) *Vneshniaya politika Respubliki Belarus* [The foreign policy of the Republic of Belarus], Minsk.

5. Tykhomirov, A. (2010) 'Belorussko-ukrainskie otnosheniya v 1991-2009 gg.' [Belarusian-Ukrainian relations in the years 1991-2009], *Belorusskiy gosudarstvennyy universitet. Trudy fakulteta mezhdunarodnykh otnosheniy* [Belarusian State University. Proceedings of the Faculty of International Relations], Вып. I. «Tesey», Minsk.

6. *Dogovor pro druzhbu, dobrosusidstvo i spivrobitnytstvo mizh Ukrayinoyu i Respublikoyu Bilorus (Dogovor ratyfikovano Zakonom N 267/97-VR vid 16.05.97)* [Treaty of friendship, neighborliness and cooperation between Ukraine and the Republic of Belarus. (Agreement ratified by Law N 267/97-VR dated 05.16.97)], available at: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/112_692 (Accessed 10 January 2015)

7. Benko, N. (2010) *Perspektivy razvitiya belorussko-ukrainskikh otnosheniy na mezhregionalnom, mezhgosudarstvennom i mezhdunarodnom urovniakh* [Prospects of development of Belarusian-Ukrainian relations at inter-regional, inter-state and international levels], available at: www.belinstitute.eu/images/doc-pdf/bppf022010ru.pdf (Accessed 10 January 2015)

8. Tymoshyk, Ja. *Stan ta perspektivy ukrayinsko-biloruskykh vidnosyn* [State and prospects of Ukrainian-Belarusian relations], available at: <http://real-politics.org/stan-ta-perspektivy-ukrajinsko-biloruskykh-vidnosyn/> (Accessed 10 January 2015)

9. Maksak, H. (2010) *Ukrayina-Bilorus: goryzont 2020. Osoblyvosti rozvytku zovnishnoyi polityky Ukrayiny shchodo formuvannia ukrayinsko-biloruskykh vidnosyn na dovogostrokovu perspektivu* [Ukraine-Belarus: Horizon 2020. Features of the foreign policy of Ukraine concerning formation of Ukrainian-Belarusian relations in the long term perspective], Fond im. Fridriha Eberta v Ukrayini, Kyiv.

10. *Lukashenko ygolos poshkoduvav pro «voshyvist» Yanukovycha*. UNIAN. [Lukashenko regretted aloud about Yanukovich's «lice»], available at: www.unian.ua/world/488338-lukashenko-ygolos-poshkoduvav-pro-vshyvist-yanukovicha.html (Accessed 10 January 2015)

11. *Myaka syla Ukrayiny v regioni: instrument efektyvnoyi zovnishnoyi polityky. «Myaka syla» Ukrayiny v Bilorusi* (2011) [Ukraine's Soft Power in the region: effective foreign policy tool. «Soft power» of Ukraine in Belarus], Instytut svitovoyi polityky, Kyiv.

12. Plaksenko M., 'Aktualni pytannia Ukrayinsko-Biloruskykh vidnosyn u konteksti initsiatyvy YeS «Skhidne partnerstvo»' (2010) [Current issues of Ukrainian-Belarusian relations in the context of the EU «Eastern Partnership»], *Strategichni priorytety* [Strategic Priorities], № 1, p. 153.

13. *Bilorus khoche aktyvizuvaty robotu z yevropeyskymy partneramy*. UNIAN [Belarus wants to intensify work with European partners. UNIAN], available at: <http://economics.unian.net/ukr/news/155335-bilorus-hoche-aktivizuvaty-robotu-z-evropeyskimi-partnerami.html> (Accessed 10 January 2015)

14. *Ukrayina ne vyznaye borghu pered Biorussiu* [Ukraine does not acknowledge the debt to Belarus], available at: <http://tsn.ua/groshi/ukrayina-ne-viznaye-borghu-pered-biorussiu.html>.

15. Soskin, O. *Formuvannia modeli yevro integratsiyogo rozvytku Biorusi v konteksti ukrayinsko-biloruskogo spivrobitnytstva: analitychna dopovid* [Formation of models of Eurointegration of Belarus in the context of Ukrainian-Belarusian cooperation: analytical report], available at: <http://soskin.info/ea/2007/1-2/200711.html> (Accessed 10 January 2015)

16. Zasadko, V. (2009) 'Problemy ratyfikatsiyi dogovoru pro ukrayinsko-bilorusky kordon: pereshkody na shliakhu do yevrointegratsiyi' [Ratification problems of the Ukrainian-Belarusian border: barriers to European integration], *Strategichni priorytety* [Strategic Priorities], № 1(10), pp. 270-274.

17. *Ofitsijnyy vizyt Prezydenta RB v Ukrayinu 17 – 18 chervnja 2013 r.* [Official visit of President of Belarus in Ukraine 17 - 18 June 2013], available at: <http://mfa.gov.ua/ua/press-center/briefing/1168-brifing-v-mzs> (Accessed 10 January 2015)

18. *Ukrayina i Biorus rozpochaly demarkatsiyu kordonu* [Ukraine and Belarus started the border demarcation] available at: www.ukrinform.ua/ukr/news/ukraini_i_biorus_rozpochali_demarkatsiyu_kordonu_1882519 (Accessed 10 January 2015)

19. *Vybary u Biorusi pa-raneyshamu ne adpaviadaiuts standartam ABSE (dapounena)* [Elections in Belarus still does not meet the standards of the OSCE (updated)], available at: http://by.belapan.com/archive/2010/12/20/436396_436397/ (Accessed 10 January 2015)

20. *Tovaroobig mizh Biorussiu i Ukrayinoyu v 2013 rotsi znyzysia na chvert* [The trade turnover between Belarus and Ukraine in 2013 fell by a quarter], available at: http://newsradio.com.ua/2014_02_12/Tovaroob-g-m-zh-B-lorussju-Ukra-noju-v-2013-roc-znizivsja-na-chvert/

(Accessed 10 January 2015)

21. *Tovaroobig mizh Bilorussiu j Ukrayinoyu znyzyvsia - posol Bilorusi*. Ukrinform [The trade turnover between Belarus and Ukraine fell - Ambassador of Belarus. Ukrinform], available at: www.ukrinform.ua/ukr/news/tovaroobig_mig_bilorussyu_y_ukrainoyu_znizivsya_posol_bilorusi_1844652 (Accessed 10 January 2015)

22. *Biloruski investysii v Ukrayinu v 2013 r. zbilshlysia na 38% – do 177 mln dol. RBK Ukrayina* [Belarusian investment in Ukraine in 2013 increased by 38% - to 177 million dollars. RBC Ukraine], available at: www.rbc.ua/ukr/news/economic/beloruskie-investitsii-v-ukrainu-v-2013-g-uvlichilis-na-22042014180000 (Accessed 10 January 2015)

23. *Chto otpugivaet inostrannykh investorov v Belarusi*. DW. [What frightens off the foreign investors in Belarus. DW], available at: <http://dw.de/p/15zMX> (Accessed 10 January 2015)

24. *Vvedennia myt na biloruski naftoprodukty pidvyshchyt tsinu na benzyn na 1 hrn za litr*. [The introduction of customs duties on Belarusian oil products will increase the price of gasoline to 1 USD per liter], available at: <http://news.finance.ua/ua/~1/0/all/2013/03/18/298620> (Accessed 10 January 2015)

25. *Ukrayinski kondyterski vyroby propustiat na rynek Bilorusi*. Den. [Ukrainian confectionery will be allowed on the Belarus market. Day.], available at: www.day.kiev.ua/uk/news/240513-ukrayinski-konditerski-virobi-propustyat-na-rynok-bilorusi (Accessed 10 January 2015)

26. Chekalenko, L. & Civatyj, V. *Yevropeyske perekhrestia bezpeky: zavdannia Vyshegradu. Zovnishni spravy* [European intersection safety: the task of Visegrad. External affairs.], available at: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/jevropeiske-perekhrestja-bezpeki-zavdannja-vishegradu/#sthash.a4rHkjoZ.dpuf> (Accessed 10 January 2015)

Польовый Т. Е., аспирант кафедры международных отношений, Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника (Ивано-Франковск, Украина), E-mail: taraspolo@gmail.com

Украина - Республика Беларусь: особенности межгосударственного диалога на современном этапе

Аннотация. В статье рассматривается процесс развития белорусско-украинских отношений. Раскрыты основные направления межгосударственного сотрудничества. Отмечено, что основными барьерами в построении полноценных отношений есть существенные расхождения во внешнеполитических ориентирах, а также противоречивые внутривнутриполитические реалии. Акцентируется внимание на прагматическом характере украинско-белорусского сотрудничества, о чем свидетельствует традиционно высокий уровень торгово-экономической деятельности.

Ключевые слова: Украина, Республика Беларусь, белорусско- украинские отношения, ЕС, экономическое сотрудничество, украинско- белорусская граница.

Poliovoy T., postgraduate student of the department of international relation, The Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine), E-mail: taraspolo@gmail.com

Ukraine-Republic of Belarus: the Features of Inter-States Dialogue on Modern Level

Abstract. This paper describes the development of Ukrainian-Belarusian relations. There are shown the basic directions of inter-state cooperation. It is noted the main barriers on the way of construct of complete relations are the significant differences in foreign policy directions, and conflicting the internal political realities. Attention is focused on pragmatic Ukrainian-Belarusian cooperation, as evidenced by the traditionally high level of trade and economic activity.

After analyzing the state of Ukrainian-Belarusian relations at the present stage, we can state their ambiguity. Although Ukrainian and Belarusian sides are well aware of the possibility and the need for closer economic cooperation, as well as the low level of political cooperation, relations between Ukraine and Belarus marked absence of significant differences, or vice versa manifestations of good neighborliness and friendship on both sides. Despite the considerable experience of cooperation and a common history of relations between conflicting domestic political realities, as well as different foreign policy orientation impede the full development of interstate relations, which still have no systemic in nature and not subordinated to the strategic interests of the parties. **Key words:** Ukraine, Belarus, the Belarusian-Ukrainian relations, EU economic cooperation, Ukrainian-Belarusian border.